

10 JUNI 2015

1158

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE

De gemeenteraad van gemeente Midden-Drenthe
T.a.v. de griffier, de heer C. Onderwater
Raadhuisplein 1
9411 NB BEILEN

Groningen, 5 juni 2015

MLLU-9X5D95/RW/mb

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de balans, exploitatierekening en SiSa-bijlage 2014, alsmede drie losse exemplaren van onze hierbij afgegeven controleverklaring d.d. 5 juni 2015.

Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze controleverklaring in exemplaren van de jaarstukken 2014, die overeenkomen met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw archief. De andere exemplaren van de controleverklaring zijn voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van de exemplaren van de controleverklaring die niet zijn voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat een afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening zoals opgenomen in de "Overige gegevens" van de bijgaande - door ons gewaarmerkte - stukken wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarrekening.

Indien u deze jaarstukken en de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Een exemplaar van de jaarstukken dient te worden ondertekend door de leden van het college en te worden aangeboden aan de gemeenteraad. Deze jaarrekening dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad en de vaststelling dient te worden genotuleerd.

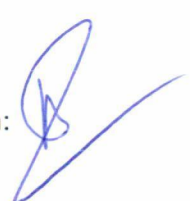
Overigens wijzen wij erop dat, indien tot de raadsvergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de raadsvergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming en is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.T.H. Wortelboer RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Bijlagen: voor identificatie gewaarmerkte balans, exploitatierekening en SiSa-bijlage
 ondertekende controleverklaring ten behoeve van uw archief
 "was getekend" controleverklaring behorende bij openbaar te maken stukken (in drievoud)
 informatieblad *Openbaarmaking van controleverklaringen*

Building a better working world

1

De machtiging om de controleverklaring openbaar te maken wordt gegeven onder de volgende condities.

- Indien na het verlenen van deze machtiging feiten en omstandigheden bekend worden die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.
- De machtiging heeft betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het ten behoeve van de algemene vergadering uit te brengen verslag, waarin ook de opgemaakte jaarrekening wordt opgenomen.
- De machtiging heeft ook betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het bij het handelsregister te deponeren verslag, mits de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt.
- De voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening waarin op grond van artikel 2:397 BW vereenvoudigingen zijn aangebracht, dient te zijn ontleend aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening. Een concept van deze voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening dient aan ons ter inzage te worden gegeven.
- De controleverklaring kan ook worden toegevoegd indien de jaarrekening op elektronische wijze, bijvoorbeeld op Internet, wordt openbaar gemaakt. Deze jaarrekening dient de volledige jaarrekening te zijn en deze dient goed te zijn afgescheiden van andere gelijktijdig elektronisch openbaar gemaakte informatie.
- Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is voor het opnemen van de controleverklaring daarbij opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2 Toelichting op de condities

2.1 Raad van commissarissen en raad van bestuur

De accountant zendt zijn controleverklaring doorgaans aan de raad van commissarissen en de raad van bestuur. Dit is in overeenstemming met Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dat in artikel 393 onder meer zegt: 'De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring'. 'De accountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan de raad van commissarissen en aan het bestuur.'

2.2 Algemene vergadering

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan na uitdrukkelijke toestemming van de accountant. In dit kader wordt onder openbaarmaking verstaan het beschikbaar stellen voor het publiek, dan wel aan een zodanige kring van personen dat deze met het publiek gelijk is te stellen. Verspreiding onder aandeelhouders c.q. leden valt ook onder dit begrip openbaar maken, zodat voor het opnemen van de controleverklaring in het verslag dat aan de algemene vergadering wordt uitgebracht machtiging van de accountant nodig is.

2.3 Controleverklaring plus verantwoording

De machtiging heeft betrekking op publicatie in het verslag waarin tevens is opgenomen de jaarrekening waarop de controleverklaring betrekking heeft. Deze conditie stopt op de beroepsregels die zeggen dat het de accountant verboden is toestemming te geven tot openbaarmaking van zijn verklaring anders dan tezamen met de verantwoording waarop die verklaring betrekking heeft.'

De accountant zal ook altijd de overige inhoud van het verslag willen zien, omdat het hem niet toegestaan is toestemming tot openbaarmaking van zijn verklaring te verlenen indien door de inhoud van de gezamenlijk openbaar gemaakte stukken een onjuiste indruk omtrent de betekenis van de jaarrekening wordt gewekt.

2.4 Gebeurtenissen tussen datum controleverklaring en algemene vergadering

Aandacht dient geschonken te worden aan het feit dat zich tussen de datum van de controleverklaring en de datum van de algemene vergadering waarin omtrent de vaststelling van de jaarrekening wordt beslist, feiten of omstandigheden kunnen voordoen die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept. De accountant dient namelijk op grond van COS 560 controlewerkzaamheden te verrichten die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen dat alle gebeurtenissen voor de datum van de controleverklaring die aanpassing van of vermelding in de jaarrekening vereisen, zijn gesignaleerd. Indien de accountant gebeurtenissen ter kennis komen, die van materiële betekenis kunnen zijn voor de jaarrekening, dient de accountant te overwegen of die gebeurtenissen juist zijn verwerkt en toereikend zijn vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Als de accountant tussen de datum van de controleverklaring en de datum dat de jaarrekening openbaar wordt gemaakt, kennis neemt van een feit dat de jaarrekening materieel zou kunnen

beïnvloeden, dient de accountant te beoordelen of de jaarrekening moet worden gewijzigd, de kwestie te bespreken met de leiding en te handelen zoals op grond van de omstandigheden noodzakelijk is.

2.5 Handelsregister

De jaarrekening wordt (bij onder titel 9 BW2 vallende rechtspersonen samen met het jaarverslag en de overige gegevens) overgelegd aan de algemene vergadering. De algemene vergadering beslist over de vaststelling van de jaarrekening. Pas na de vaststelling van de jaarrekening door de algemene vergadering is sprake van een vennootschappelijke jaarrekening. Deze jaarrekening zal in de regel in ongewijzigde vorm worden vastgesteld. Aan de vennootschappelijke jaarrekening moet als onderdeel van de overige gegevens de controleverklaring worden toegevoegd. De tekst hiervan is normaal gesproken identiek aan de eerder afgelegde controleverklaring. Het is de vennootschappelijke jaarrekening die samen met het jaarverslag en de overige gegevens bij het handelsregister wordt openbaar gemaakt. Onder de overige gegevens behoort dan te zijn opgenomen de controleverklaring die behoort bij de volledige jaarrekening. Indien de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt, kan de controleverklaring worden toegevoegd aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening en bij tijdige deponering van het verslag ten kantore van het handelsregister als onderdeel van dit verslag worden openbaar gemaakt.

2.6 Openbaarmaking op andere wijze

De jaarrekening kan ook worden openbaar gemaakt op andere wijze dan door deponering bij het handelsregister. De controleverklaring kan ook dan worden toegevoegd, mits het gaat om openbaarmaking van de volledige jaarrekening. Indien een deel van een jaarrekening dan wel een verkorte jaarrekening openbaar wordt gemaakt, is het niet toegestaan dat daarbij enigerlei door de accountant gegeven mededeling wordt openbaar gemaakt, tenzij:

- a hij tot het oordeel is gekomen dat in de gegeven omstandigheden het desbetreffende stuk toereikend is, of
- b op grond van wettelijke voorschriften met openbaarmaking van het desbetreffende stuk kan worden volstaan.

Indien niet de volledige jaarrekening wordt openbaar gemaakt, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Bij het opnemen van de jaarrekening en de controleverklaring op Internet dient gewaarborgd te worden dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de Internetsite. De scheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat.

2.7 Opnemen in een ander stuk

Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is sprake van een nieuwe openbaarmaking en is opnieuw toestemming van de accountant nodig. Een voorbeeld van deze situatie is de publicatie van een emissieprospectus met daarin opgenomen de jaarrekening, nadat dezelfde jaarrekening tezamen met de andere jaarstukken is gedeponerd bij het handelsregister. Voor elke nieuwe openbaarmaking is dus opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2.8 Gebeurtenissen na de algemene vergadering

Indien na de vaststelling van de jaarrekening feiten en omstandigheden bekend zijn geworden waardoor de jaarrekening niet langer het wettelijk vereiste inzicht geeft, moet niettemin de bij de vastgestelde jaarrekening afgegeven controleverklaring worden gehandhaafd, evenals de bij het handelsregister neergelegde controleverklaring. In dat geval dient de rechtspersoon over deze feiten en omstandigheden een mededeling bij het handelsregister te deponeren, voorzien van een controleverklaring. Ook in deze situatie is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Midden-Drenthe

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Midden-Drenthe gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Midden-Drenthe is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij raadsbesluit van 11 december 2014 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Midden-Drenthe een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

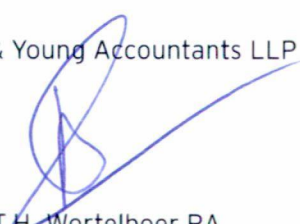
Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 5 juni 2015

Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.T.H. Wortelboer RA

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Midden-Drenthe

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Midden-Drenthe gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Midden-Drenthe is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij raadsbesluit van 11 december 2014 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Midden-Drenthe een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 5 juni 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.T.H. Wortelboer RA

bedragen x € 1.000)	Iltimo		Iltimo	
ACTIVA	2014		2013	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		-		-
Materiële vaste activa		55.236		52.800
• investeringen met een economisch nut • gronden uitgegeven in erfpacht • investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven • overige investeringen met een economisch nut • investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	-		-	
	16.302			
	33.374		47.245	
	5.560		5.555	
Financiële activa		4.096		3.982
• Kapitaal verstrekkingen aan: • deelnemingen • gemeenschappelijke regelingen • overige verbonden partijen • Leningen aan: • woningbouwcorporaties • deelnemingen • overige verbonden partijen • Overige langlopende leningen u/g • Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer • Bijdragen aan activa in eigen dom van derden			-	
			-	
			-	
			-	
	1.924		1.997	
	144		144	
	2.003		1.812	
	25		29	
Totaal vaste activa		59.332		56.782
Vlottende activa				
Voorraden		17.218		16.850
• Grond- en hulpstoffen • niet in exploitatie genomen bouwgronden • overige grond- en hulpstoffen • Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie • Gereed product en handelsgoederen • Vooruitbetalingen	14.841		13.951	
	-		-	
	2.377		2.899	
	-		-	
			-	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		7.783		6.521
• Vorderingen op openbare lichamen • Verstrekte kasgeldleningen • Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen • Overige vorderingen • Uitzettingen in 's Rijks schatkist • Overige uitzettingen	3.360		4.147	
			-	
			-	
	2.446		2.374	
	1.977			

Ter identificatie

Liquide middelen	549	9.690
• Kassaldi		-
• Bank- en giroaldi	549	9.690
Overlopende activa	33	67
Totaal vlottende activa	25.583	33.128
Totaal generaal	84.915	89.910

(bedragen x € 1.000)	Ultimo 2014	Ultimo 2013
PASSIVA		
Vaste passiva		
Eigen vermogen	32.153	30.510
• Algemene reserve	18.656	17.637
• Bestemmingsreserves		
Voor egalisatie van tarieven	400	341
Overige bestemmingsreserves	11.351	11.165
• Gerealiseerd resultaat	1.746	1.367
Voorzieningen	928	946
• Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	-	-
• Onderhoudsegalisatievoorzieningen	-	-
• Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting	928	946
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	34.176	36.963
• Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
• binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		0
• binnenlandse banken en overige financiële instellingen	34.170	36.957
• binnenlandse bedrijven	-	-
• overige binnenlandse sectoren	-	-
• buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
Waarborgsommen	6	6
Totaal vaste passiva	67.257	68.419
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	17.523	21.243
• Kasgeldleningen	12.000	15.000

Ter identificatie

• Bank- en girosaldi	0	0
• Overige schulden	5.523	6.243
Overlopende passiva	135	248
Totaal vlottende passiva	17.659	21.491
Totaal generaal	84.915	89.910

Gewaarborgde geldleningen

3.182

3.507

Toelichting op de balans

Algemeen

Midden-Drenthe heeft ultimo 2014 € 59,3 miljoen aan vaste activa en € 34,2 miljoen aan langlopende schulden. Het totaal van de reserves, dat wil zeggen de algemene reserves en de bestemmingsreserves (waaronder de conjunctuurreserve = C-reserve) bedraagt eind 2014 € 30,4 miljoen.

De vrij besteedbare algemene B- reserve (per 31 december 2014 € 4,2 miljoen) wordt aangewend voor éénmalige financiële afdekking van (subsidiabele) projecten. De voeding van de B-reserve is in principe afhankelijk van het jaarresultaat, bijboeking van rente en van overschotten op de bestemmingsreserves. Het rekeningresultaat bedraagt € 1.746.000 (afgerond).

De weerstandscapaciteit, gevormd door de algemene A- reserve, het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie en door de onbenutte belastingcapaciteit en het budget voor onvoorziene uitgaven, achten wij voldoende om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen.

De jaarstukken van de gemeente Midden-Drenthe zijn conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) opgemaakt.

ACTIVA

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit:

- immateriële vaste activa;
- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

Onder de *immateriële vaste activa* staan de kosten van onderzoek en ontwikkeling opgenomen voor een bepaald actief. Dit wordt in 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De *materiële vaste activa* worden onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Onder activa met een maatschappelijk nut worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken. De aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven, tijdsduur.

De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De materiële vaste activa met een economisch nut worden lineair afgeschreven in maximaal (raadsbesluit 26 januari 2012):

- a. 40 jaar: permanente nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- b. 20 jaar: renovatie, bouwkundige voorzieningen, groot (levensduur verlengend) onderhoud of een algehele aanpassing;
- c. 15 jaar: semi-permanente nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- d. 40 jaar: rioleringen;
- e. 15 jaar: technische installaties en inventaris in bedrijfsgebouwen;
- f. 10 jaar: lichte transport- en technische hulpmiddelen; bijv. aanhangwagens, tractoren, motorvoertuigen en strooiers;
- g. 15 jaar: zware transport- en technische hulpmiddelen; bijv. sneeuwplough, bermvrijzel, vrachtauto;
- h. 15 jaar: lichte transport- en technische hulpmiddelen t.b.v. brandweer; bijv. spreider/schaar/ram en aggregaatsets en ademluchttoestellen;
- i. 20 jaar: zware transport- en technische hulpmiddelen t.b.v. brandweer; bijv. tankautospuiter, motorspuitaanhanger en personeel- en materiaalvoertuigen;
- j. 4-6 jaar: automatiseringsapparatuur en software;
- k. 0 jaar: gronden en terreinen (niet afschrijven);
- l. divers: overige materiële vaste activa.

Activa die voldoen aan één van de volgende eisen worden niet geactiveerd uitgezonderd gronden en terreinen:

- Een verkrijgingsprijs van € 15.000 of minder;
- Een levensduur die korter is dan 4 jaar;
- Een jaarlijkse vervanging van het materieel.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa worden tegen de verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit:

- voorraden;
- uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar (vorderingen);
- liquide middelen;
- overlopende activa.

Vorraden

De voorraden worden tegen marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs. De boekwaarden van de voorraden zijn opgenomen in de tabel 'boekwaarden investeringen'.

Voor de waarde voorraden grond beoordelen wij jaarlijks alle complexen. De hele bouwgrondexploitatie wordt doorerekend op basis van dynamische rekenmodellen. Bij dit model worden de kosten en opbrengsten over de looptijd van het project verspreid in het jaar waarin verwacht wordt dat ze worden gemaakt dan wel ontvangen. Dat betekent concreet dat jaarlijks bekeken wordt of de looptijd in overeenstemming is met de huidige verwachtingen. Wanneer dit niet meer het geval is, worden de berekeningen aangepast en wordt een negatief verwacht resultaat verwerkt in de jaarrekening.

Overige vlottende activa

De overige vlottende activa staan respectievelijk vermeld in de tabel 'vorderingen', 'liquide middelen' en 'overlopende activa'.

Vorderingen worden, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

VASTE ACTIVA EN VOORRADEN (bouwgrondexploitatie)

Boekwaarden investeringen (bedragen x € 1.000)

	31-12-2014	31-12-2013
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	0	0
Kosten geldleningen en disagio	0	0
Kosten van hertaxatie WOZ	0	0
Materiële vaste activa	55.236	52.800
<i>Investerings met een economisch nut:</i>		
Gronden en terreinen	2.958	3.113
Woonruimten	94	109
Bedrijfsgebouwen	28.396	25.786
Grond-, weg- en waterbouwkundige	0	16.115
Vervoermiddelen	761	928
Machines, apparaten en installaties	1.154	1.172
Overige	11	23
Bedrijfsgebouwen (tbv heffingen)	935	0
GWW Werken (tbv heffingen)	15.367	0
<i>Investerings met een maatschappelijk nut:</i>		
Gronden en terreinen	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige	5.542	5.384
Overige	18	170
Financiële vaste activa	4.096	3.982
Deelnemingen	144	144
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.924	1.997
Overige langlopende geldleningen	2.003	1.812
Activa in eigendom van derden	25	29
Subtotaal VASTE ACTIVA	59.332	56.782
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Vorraden</i>		
Bouwgrondexploitatie	17.218	16.850
Subtotaal VLOTTENDE ACTIVA	17.218	16.850
TOTAAL	76.550	73.632

Het verloop van de boekwaarden in 2014 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Immateriële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2014	0
Investerings	0
Afschrijvingen	0
Afwaarderingen	0
Boekwaarde per 31 december 2014	0

Materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2014	52.800
--------------------------------------	---------------

Ter identificatie

52.800

Investerings	7.550
Afschrijvingen	3.936
Afwaarderingen	1.178
Boekwaarde per 31 december 2014	55.236

Toelichting op het verloop (bedragen x € 1.000):

Investerings	Bedrag
Gronden en terreinen met economisch nut:	0
Woonruimten met economisch nut:	0
Bedrijfsgebouwen met economisch nut:	5.022
Nieuwbouw Basisscholen 2009	-1.889
IHP 2010	-1.720
IHP 2011 (prim. onderwijs)	-1.820
IHP 2012 (prim. onderwijs) Westerbork	2.992
Verbouw dorps huis De Weidehoek Wijster	119
Renovatie dorps huis Elp	120
Uitb. CSG Vincent van Gogh	457
Renovatie gym. lokaal Hijken	111
Peuterspeelzaal MFA Hijken	175
Dorps huis MFA Hijken	582
Peuterspeelzaal MFA Hoogersmilde	127
Peuterspeelzaal MFA Bovensmilde	131
Kinderopvang Pinokkio MFA Bovensmilde	137
Nieuwbouw basisschool MFA Hijken	659
Nieuwbouw de Vaart MFA Hoogersmilde	796
Nieuwbouw P. van Thuyt MFA Hoogersmilde	821
Nieuwbouw de Wingerd MFA Bovensmilde	1.364
Nieuwbouw de Meenthe MFA Bovensmilde	1.431
Kosten openbare ruimte 3 MFA-s	300
Restant < € 50.000 (investerings)	129
Grond,- weg en waterbouwkundige werken met economisch nut:	0
Vervoermiddelen met economisch nut:	0
Machines, apparaten en installaties met economisch nut:	
Scanstraat	88
Restant < € 50.000 (investerings)	280
Overige materiële vaste activa met economisch nut:	
Restant < € 50.000 (investerings)	
Bedrijfsgebouwen met economisch nut (tbv heffings):	0

Toelichting op het verloop (bedragen x € 1.000):

GWW met economisch nut (tbv heffingen):	
Verv. Pompen en riolering 2012	201
Vervanging vrij verval 2013	168
Restant < € 50.000 (investeringen)	68
Gronen en terreinen met maatschappelijk nut:	0
Bedrijfsgebouwen met maatschappelijk nut:	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut:	
3 bruggen Drentse Hoofdvaart	160
Verkeersmaatregelen Westerbork	519
Renovatie brug 6 Drijber	410
Renovatie wijken	205
Ontsluiting Zuidmaten	92
Vervanging brug 7 Drijber	198
Restant < € 50.000 (investeringen)	106
Overige materiële vaste activa maatschappelijk nut:	
Restant < € 50.000 (investeringen)	23
Afwaardering/verminderingen	Bedrag
Gronen en terreinen met economisch nut:	
Woonruimten met economisch nut:	
Bedrijfsgebouwen met economisch nut	
Dorps huis Elp	135
Vervoermiddelen met economisch nut:	0
Machines, apparaten en installaties met economisch nut	0
Overige materiële vaste activa met economisch nut	0
Bedrijfsgebouwen met economisch nut (tbv heffingen)	
GWW werken met economisch nut (tbv heffingen)	
Gronen en terreinen met maatschappelijk nut:	0
Bedrijfsgebouwen met maatschappelijk nut	0
Grond-, weg en waterbouwkundige werken met maatschappelijk nut:	

Ter identificatie

Toelichting op het verloop (bedragen x € 1.000):

Reconstructie Hoofdstraat Hooghalen (bijdrage van de provincie)	118
Ontsluiting Zuidmaten (bijdrage van de DOMO)	600
Fietsverbinding Beilen-Hijken/Mussels (bijdrage van de provincie)	140
Restant < € 50.000	16
Overige materiële vaste activa met maatschappelijk nut	
Landschapsprogramma Oranjekanaal West (bijdrage van de provincie)	169

Toelichting op investeringen met een maatschappelijk nut die ten laste van een reserve zijn gebracht (bedragen x € 1.000):

Een negatief bedrag houdt in dat er geld is teruggestort in de reserve.

Investering: naam van de investering	Beschikking: over reserve	Bedrag
Herinrichting De Paltz	B-reserve	13
Hoofdstraat Hooghalen (afrekening)	B-reserve	-15
Ontsluiting Zuidmaten	B-reserve	8
Geluidswal Spier	B-reserve	29
Dorpshuizen	Leefbaarheid	125
Structuurvisie Westerbork	Leefbaarheid	4
Hoofdstraat Hooghalen (afrekening)	Leefbaarheid	-15
Wijkverbetering Meester Weijerstraat	Leefbaarheid	1
Overdracht hertenkampen	Leefbaarheid	1
Totaal		151

Verloopoverzicht van de materiële vaste activa:

	Boekwaarde aan het begin van het begrotings- jaar	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen wegens duurzame waarde- vermin- deringen	Boekwaarde aan het einde van het begrotings- jaar.
<i>Investerings met economisch nut</i>							
Gronden en terreinen	3.113			155	-	-	2.958
Woonruimten	109			15	-	-	94
Bedrijfsgebouwen	24.822	5.459	135	1.751	-	-	28.396
Grond- weg en waterbouwkundige	-				-	-	0
Vervoermiddelen	928			167	-	-	761
Machines, apparaten en installaties	1.167	368		381	-	-	1.154
Overige	23	9		21	-	-	11
<i>Totaal Investerings met economisch nut</i>	<i>30.162</i>	<i>5.836</i>	<i>135</i>	<i>2.490</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>33.374</i>
<i>Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>							
Bedrijfsgeb (tbv heffingen)	964			29		-	935
GWW werken (tbv heffingen)	16.120	437	-	1.190		-	15.367
<i>Totaal Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>	<i>17.084</i>	<i>437</i>	<i>-</i>	<i>1.219</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>16.302</i>
<i>Investerings met een maatschappelijk nut</i>							
Gronden en terreinen	-				-	-	
Bedrijfsgebouwen					-	-	
Grond- weg en waterbouwkundige	5.384	1.690	-	659	874	-	5.541
Overige	170	24	-	6	169	-	19
<i>Totaal Investerings met een maatschappelijk nut</i>	<i>5.554</i>	<i>1.714</i>	<i>-</i>	<i>665</i>	<i>1.043</i>	<i>-</i>	<i>5.560</i>
Totaal	52.800	7.987	135	4.374	1.043	-	55.236

Financiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2014	3,982
Vermeerderingen	200
Afschrijvingen/Aflossingen	86
Verminderings	0
Boekwaarde per 31 december 2014	4,096

Toelichting

Onder de overige langlopende geldleningen zijn geldleningen opgenomen van in het verleden verstrekte hypotheekleningen aan medewerkers, een geldlening aan Essent € 247.000 en twee verstrekte geldleningen aan Enexis van in totaal € 1,2 miljoen. Deze laatste geldleningen worden in zijn geheel na 3, 5, 7 en 10 jaar afgelost.

Aan het SVN is € 200.000 verstrekt voor startersleningen.

In het verleden is een geldlening afgesloten bij de BNG ten behoeve van de voormalige Woningbouwvereniging Smilde, thans Actium. In 2014 is hierop € 72.644 afgelost, zodat de boekwaarde per 31 december 2014 nog € 1,9 miljoen bedraagt.

VOORRADEN BOUWGRONDEXPLOITATIE

Boekwaarde per 1 januari 2014	16,850
Vermeerderingen	1.062
Afschrijvingen	0
Verminderings	636
Voorziening verliezen	58
Boekwaarde per 31 december 2014	17,218

Toelichting Bouwgrondexploitatie:

	Vermeerderingen:	
97122	Grondexploitatie Oranje	4
97128	Grondexploitatie Hijken	1
97129	Grondexploitatie Bedrijventerrein Leemdijk	3
97134	Grondexploitatie Zwiggelte	17
97142	Grondexploitatie Drijber - fase II	26
97161	Grondexploitatie Bedrijventerrein Nieuw Balinge	7
97169	Grondexploitatie Hoogersmilde	6
97181	Grondexploitatie Inbreidingslocatie Bovensmilde	15
97183	Grondexploitatie Witteveen	78
97125	Grondexploitatie Lieving	11
97163	Grondexploitatie Bedrijventerrein Ossebroeken - fase I	60
97175	Grondexploitatie Bedrijventerrein Leemdijk - Noord	0
97180	Verspreide percelen	493
97182	Grondexploitatie Beilen - oost	141
97186	Grondexploitatie Gronddepot Eursinge	9
97187	Grondexploitatie Hoofdstraat 34 ca Westerbork	31
97189	Grondexploitatie Nieuw Balinge – fase II	160
	Totaal	1.062
	Afschrijvingen:	0
	Grond Hanekampsweg	13
97124	Grondexploitatie Wijster	60
97127	Grondexploitatie Brootacker II	43
97133	Grondexploitatie Nieuw Balinge	145
97162	Grondexploitatie Bedrijventerrein Dambroeken	375
	Verminderings:	636
	Totaal	426
	Voorziening verliezen:	
97161	Grondexploitatie Bt Nieuw Balinge	6
97181	Grondexploitatie Inbreidingslocatie Bovensmilde	31
97183	Grondexploitatie Witteveen	19

Ter identificatie

97187	Grondexploitatie Hoofdstraat 34 ca Westerbork	2
		58

Boekwaarden:

	Boekwaarde 01-01-2014	Mutaties 2014	Resultaat 2014	Boekwaarde 31-12-2014
Onderhanden werk	2.994	-466	0	2.528
Voorziening verliezen (in exploitatie)	-95	-56		-151
Subtotaal onderhanden werk	2.899	-522	0	2.377
Gebieden zonder kostprijsontwikkeling	12.514	436	-36	12.914
Verspreide percelen	1.841	478	15	2.334
Voorziening verliezen (niet in exploitatie)	-404	-2		-406
Subtotaal nog niet in exploitatie	13.951	912	-21	14.841
Totaal	16.850	390	-21	17.218
Waarvan voorziening verliezen	-499	-68	0	-567

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen (x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Vorderingen op openbare lichamen	3.360	4.147
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.977	-
Overige vorderingen	2.446	2.374
Saldo	7.783	6.521

Toelichting:

In het bedrag dat is vermeld bij 'overige vorderingen' is al rekening gehouden met de mogelijke oninbaarheid van een aantal vorderingen ter hoogte van € 17.607.

Daarnaast is in dit bedrag rekening gehouden met de mogelijke oninbaarheid van de volgende vorderingen op het terrein van sociale zaken :

Terugvordering en verhaal WWB	208
Krediethypotheek	178
Besluit bijstand zelfstandigen	147
Bijzondere bijstand / minima	16

Per 25 februari 2015 was het totale saldo van de vorderingen € 4,9 miljoen:

Vorderingen naar Jaar (x € 1.000)	
2005	1
2006	3
2007	2
2008	5
2009	12
2010	41
2011	28
2012	88

2013	175
2014	4.497

Onder vorderingen op openbare lichamen is ook een vordering op het rijk opgenomen in verband met het BTW-compensatiefonds. Dit betreft € 2.958.409 en zal in juli 2015 worden ontvangen.

Liquide middelen (x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Rabobank Assen-Beilen (Smilde)	0	3
Rabobank Assen-Beilen (Beilen)	24	28
ABN-AMRO	0	1
BNG	525	9.658
Totaal	549	9.690

Het totaal per 31 december 2014 bevat de tegoeden in rekening courant met de diverse banken.

Schatkistbankieren

Met ingang van 2014 is het schatkistbankieren ingevoerd. Wij moeten iedere dag onze rekeningcourant-tegoeden boven een drempelbedrag afstorten bij het Rijk. Het drempelbedrag bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal. In onderstaand overzicht is te zien dat we in de loop van het jaar vrijwel geheel binnen het drempelbedrag zijn gebleven. In de tabel staat ook het gemiddelde bedrag per kwartaal dat we in Rijkskas hebben aangehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2014					
(1)	Drempelbedrag	522			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.148	575	528	545
(3a)	Ruimte onder het drempelbedrag	-			
(3b)	Overschrijding van het drempelbedrag	626	53	5	23
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	69.666			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	-			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	522			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	103.331	52.330	48.534	50.165
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.148	575	528	545

In het 1e kwartaal is er een forse overschrijding van het drempelbedrag. Dit wordt veroorzaakt doordat door aanloop problemen pas vanaf 6 januari door het Rijk gestart is met het afroten van de

overschotten. Tot 6 januari stond er bijna dagelijks € 10 miljoen op onze rekening. Dit had een fors invloed op de overschrijding van het drempelbedrag. Zoals blijkt het bovenstaand overzicht zijn in de volgende kwartalen de overschrijdingen fors lager.

Overlopende activa (x € 1,000)	31-12-2014	31-12-2013
Vooruitbetaalde bedragen (overig)	33	67

Toelichting:

Dit betreft verlening Sophos (hardware) van Improves voor 2015 € 7.474 en NSNL Network Solutions Nederland voor 2015 € 19.495. Per 25 februari 2015 is het saldo € 0.

PASSIVA

De passiva (financieringsmiddelen) bestaan uit:

- vaste passiva;
- vlottende passiva.

Vaste passiva

De vaste passiva bestaan uit:

- het eigen vermogen (reserves);
- de voorzieningen;
- de langlopende schulden.

Informatie over de aard en de reden van de reserves en de voorzieningen staat opgenomen in de op 27 maart 2008 door de raad vastgestelde nota 'Reserves en voorzieningen'.

Voorzieningen worden, met uitzondering in geval de voorziening tegen de contante waarde is opgenomen, gewaardeerd tegen de nominale waarde. Vaste schulden worden tegen de nominale waarde gewaardeerd. De langlopende schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit:

- kortlopende schulden;
- overlopende passiva.

Daarnaast wordt aan de passiefzijde van de balans, buiten de balanstelling, het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.

VASTE PASSIVA

Het verloop van de reserves en voorzieningen in 2014 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Reserves en Voorzieningen

Omschrijving	1-1-2014	Rente toevoe- ing	Toevoe- ing	Onttrekking	31-12-2014
Algemene reserves:					
A - Reserve					
Algemeen Weerstandsvermogen	2.979				2.979
- € 90,75 per inwoner, uitgangspunt per 01-01-2005.					
- Opbrengst aandelen Bouwfonds	2.027				2.027
(bespaarde rente compenseert verlies dividend)					
- Verkoop Essent aandelen	8.775			11	8.764
- Verkoop Attero aandelen			219		219
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	475	1		19	457

B - Reserve					
Vrij besteedbaar	3.381		1.437	608	4.210
Rekeningresultaat	1.367			1.367	0
Totaal algemene reserves	19.004	1	1.656	2.005	18.656
Bestemmingsreserves:					
Voor egalisatie van tarieven:					
Egalisatie tarief afvalstoffenheffing	341		59		400
Overige bestemmingsreserves:					
Leefbaarheid (DPV)	2.372		243	117	2.498
Bovenwijkse voorzieningen	514		36		550
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	32				32
Openbare Verlichting	0		381	160	221
Kunsthonds	17		1		18
Verplaatsen/verbouw openbare werken					
Westerbork	223	4		11	216
Ruimtelijke plannen	14				14
Dienstverleningsprogramma	277			71	206
Jeugdgezondheidszorg BDU CJG	862			129	733
Afkoopsom RGSHG (woningaanpassing)	3				3
Gezondheidszorg v.m. gemeente Beilen	41	1			42
Conjunctuurreserve	2.534		631		3.165
Waterplan	217				217
Onderhoud buitenkant onderwijs	148		24		172
Lokaal onderwijsbeleid	277			72	205
Onderhoud gebouwen	425			61	364
Egalisatie verfijningsuitkering riolering	835		550	909	476
Kosten bodemsanering	2				2
Vervangingsinvesteringen	1.362		977	631	1.708
Personeel/organisatiestructuur	260				260
B.t.w. Compensatiefonds (BCF)	750		-249	253	248
Totaal bestemmingsreserves	11.506	5	2.653	2.414	11.750
Voorzieningen					
APPA-regeling	901		58	31	928
Voorziening Frictiekosten Alescon	2			2	0
Voorziening Inburgering	43			43	0
Totaal voorzieningen	946	0	58	76	928
TOTAAL-GENERAAL					
	31.456	6	4.367	4.495	31.335

Ter identificatie

ALGEMENE RESERVES (bedragen x € 1.000)**A-reserve**

Stand per 1 januari 2014		13.781
Toevoegingen:		219
Beschikkingen:		11
Stand per 31 december 2014		13.989

De toevoeging is de verkoop van de aandelen van Attero € 219.000.

De onttrekking van € 11.000 heeft betrekking op de extra afschrijving t.b.v. de afbraak scholen.

B-reserve

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	3.381
2014			
Jaarstukken 2013	173		
Najaarsnota 2014	70		
Overheveling budgetten van 2014 naar 2015	1194		1437
Overheveling budgetten van 2013 naar 2014		573	
Stille kant Bovensmilde-Smilde		1	
Restant Voorbereidingskrediet geluidswal Spier		28	
Voorbereidingskrediet Ontsluiting Zuidmaten		8	
Afrek. Reconstructie Hoofdstraat Hooghalen		-15	
Herinrichting de Paltz		13	-608
Stand per 31 december 2014			4.210
2015			
Overheveling budgetten van 2014 naar 2015		1193	
GVVP 2013 o.a.30 en 60 km zones en kruisingen		132	
Oranjekanaal			-1325
Vermoedelijke stand 31 december 2015			2.885

Algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	474
Bespaarde rente	1		1
Tbv Leemdijk-Noord		18	-18
Stand per 31 december 2014			457

Saldo van de rekening van baten en lasten

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	1367
			0

Rekeningsaldo 2013		1367	-1367
Stand per 31 december 2014			0

BESTEMMINGSRESERVES (bedragen x € 1.000)

Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven

Egalisatie tarief afvalstoffenheffing

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	341
Reservering	59		59
		0	0
Stand per 31 december 2014			400

Overige bestemmingsreserves

Leefbaarheid (DPV)

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	2.372
Jaarstukken 2013	173		
Najaarsnota	70		243
Bloemrijke akkers in Drenthe			
Vorbereidingskrediet Structuurvisie Westerbork		4	
Bijdrage dorpsuizen		40	
Verbouw/dorpsuuis de Weidehoek te Wijster		85	
Landschap. Oranjekanaal West		1	
Herinrichting Hoofdstraat Hooghalen		-15	
Wijkverbet. Mr. Weijerstraat Bovensmilde		1	
Overdracht Hertenkampen		1	-117
Stand per 31 december 2014			2.498
2015			
Vorbereidingskrediet Structuurvisie Westerbork		77	
Bijdrage herstel Stefanuskerk		50	
Overdracht Hertenkampen		75	
Wijkverbet. Mr. Weijerstraat Bovensmilde		69	
			-271
Nog besluitvorming nodig:			
Projectplan Pilot Superrr Wijster		60	
Toekomst Buurtacademie		25	-85
Vermoedelijke stand 31 december 2015			2.142

Bovenwijkse voorzieningen

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	514
--------------------------	------------	-------------	-----

Storting uit bouwgrondexploitatie (afhankelijk van ontwikkeling plan nagtegaal fase 3)	36		0
Stand per 31 december 2014			550
2014			
Primitieve begroting 2015			
Storting uit bouwgrondexploitatie (afhankelijk van ontwikkeling plan nagtegaal fase 3)	0		0
Vermoedelijke stand 31 december 2015			550

Conjunctuurreserve

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	2.534
Voorjaarsnota 2014	630		630
Stand per 31 december 2014			3.164
2015			
Tekort begroting 2015		1.175	
Participatiewet		103	-1.278
Vermoedelijke stand 31 december 2015			1.886

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	32
	0	0	
Stand per 31 december 2014			32

Kunsthonds

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	17
Storting uit bouwgrondexploitatie	1		1
Stand per 31 december 2014			18

Openbare verlichting

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	0
Rekeningresultaat 2013	163		
Reservering 2014	218		381
Tgv exploitatie		160	-160
Stand per 31 december 2014			221

Verplaatsen/verbouw openbare werken Westerbork

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	223
Bespaarde rente 2014	4		4
Tgv exploitatie 2014 (kap.lasten Milieustraat)		11	-11

Stand per 31 december 2014			216
----------------------------	--	--	-----

Ruimtelijke plannen

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	14
	0		0
		0	0
Stand per 31 december 2014			14

Dienstverleningsprogramma

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	277
	0		0
Uit exploitatie		67	
Vrij verval Dienstverleningsprogramma		4	-71
Stand per 31 december 2014			206

Jeugdgezondheidszorg BDU CJG

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	862
		0	0
CJG expl. 2014		129	-129
Stand per 31 december 2014			733

Afkoopsom RGSHG (woningaanpassing)

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	3
	0		0
		0	0
Stand per 31 december 2014			3

Gezondheidszorg v.m. Gemeente Beilen

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	41
Bespaarde rente 2014	1		1
Stand per 31 december 2014			42

Waterplan

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	217
	0		0
		0	0
Stand per 31 december 2014			217

Onderwijs onderhoud buitenkant

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	148
Huisvestingsprogramma 2014	24		24
		0	0
Stand per 31 december 2014			172

Ter identificatie

Lokaal onderwijsbeleid

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	277
	0		0
Ontr. Res. Lokaal onderwijsbeleid		72	-72
Stand per 31 december 2014			205

Onderhoud gebouwen

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	425
	0		0
Weidehoek Wijster		9	
tgV Expl. 2014 gebouwen		47	
Tbv bijdr. Buurt en dorpsuizen		5	-61
Stand per 31 december 2014			364

Egalisatie verfijningsuitkering riolering

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	835
Tlv exploitatie 2014	550		550
tgV exploitatie		909	-909
Stand per 31 december 2014			476

Egalisatie tarief afvalstoffenheffing

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	341
Reservering	59		59
		0	0
Stand per 31 december 2014			400

Kosten bodemsanering

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	2
Railverkeerslawaaï			0
Bijdr. Verl. Havenstraat			0
Stand per 31 december 2014			2

Vervangingsinvesteringen

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	1.362
Uit exploitatie 2014	958		
uit. rek.res. 2013	20		978
Naar exploitatie 2014		631	-631
Stand per 31 december 2014			1.709

Personeel/organisatiestructuur

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	260
	0		0
		0	0
Stand per 31 december 2014			260

BTW compensatiefonds (BCF)

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	749
BTW prov. Drenthe	3		
Niet verrekenen BCF 2014	-3		
BTW Alescon	-249		-249
Terugbetaling Tev. BCF 2009 tm 2012		249	
Overb. Andere cat.		-249	
Tgv . exploitatie 2014		253	-253
Stand per 31 december 2014			247

VOORZIENINGEN (bedragen x € 1.000)**Appa-regeling**

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	901
Storting :	58		58
Maandelijke onttrekking		31	-31
Stand per 31 december 2014			928

Friciekosten Alescon

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	2
	0		0
Friciekosten Alescon (opheffing)		2	-2
Stand per 31 december 2014			0

Voorziening Inburgering

Stand per 1 januari 2014	Toevoeging	Onttrekking	43
	0		0
Exploitatie ivm afwikkeling		43	-43
Stand per 31 december 2014			0

LANGLOPENDE SCHULDEN (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1 jan.2014	Aflossingen	Saldo 31 dec.2014	Rente	Gemiddeld percenta ge
1. Leningen BNG	€ 33.962.208,49	€ 2.514.870,71	€ 31.447.337,78	€ 1.637.794,65	4,82
2. Leningen overige banken	€ 2.994.949,42	€ 272.268,13	€ 2.722.681,29	€ 166.700,70	5,57
3. Leningen pensioenfondsen	€ -	€ -	€ -	€ -	
4. Overige leningen	€ -	€ -	€ -	€ -	
	€ 36.957.157,91	€ 2.787.138,84	€ 34.170.019,07	€ 1.804.495,35	4,88

Waarborgsommen

Saldo waarborgsommen per 1-1-2014	6
Nieuwe waarborgsommen	0
Rente van bestaande waarborgsommen	0
Terugstortingen	0
Saldo waarborgsommen per 31-12-2014	6

VLOTTENDE PASSIVA

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Kasgeldleningen	12.000	15.000

Overige schulden (bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Saldo	5.523	6.243

Toelichting:

De grootste posten zijn (> € 50.000):

2012 Groothuis BV Woningbouwmijs.
 2014 Thuiszorgservice Nederland
 2014 Diverse personen
 2014 Diverse personen
 2014 BNG bank / Ned.Waterschapsbank
 2014 Belastingdienst
 2014 Alescon Beheer Openbare Ruimte
 2014 Stichting Openbare Bibliotheek Assen

Stimuleringsbijdrage Nagtegael 50
 Zorg/WMO huish.verzorging dec. 100
 Uitkeringen week 54 t/m 56 424
 Waarborgsommen BAG 61
 Kapitaallasten 823
 Afdrachten december 951
 diverse facturen 223
 Subsidieverlening Bieb op School 50

2014	APG Premie- en Gegevensincasso	diverse facturen	137
2014	Attero Noord B.V.	Huishoudelijk afval december	81
2014	St.Projecten Welzijnswerk M.D.	HV1 en HV2 periode 13	60
2014	Loon- en Grondverzetbedrijf Pomper	Slootonderhoud 2014	59
2014	Connexxion, Taxi Services	vervoer november en december	81
2014	Stichting Zorggroep Drenthe Thuis	HV1 en HV2 periode 12 en 13	79
2014	Mozard BV	diverse facturen	149
2014	Unica technisch beheer	5e termijn MFA Westerbork	89
2014	Jorritsma Bouw B.V.	22 en 23 termijn MFA Westerbork	182
2014	Netlink B.V. (Axians)	Div. HP	66
2014	Belastingdienst Zuidwest	Terugbet. Comp BTW 2009 - 2012	272

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Vooruit ontvangen bedragen - publiekrechtelijk	0	48
Vooruit ontvangen bedragen Rijk	38	0
Vooruit ontvangen bedragen - overige	97	200
Totaal	135	248

Toelichting 1810 - 1813	Beg. dienstjaar	Toevoeging	Vrijgevallen /afgeboekte bedragen	Einde dienstjaar
Vooruitontvangen bedragen - publiekrechtelijk / Te ontvangen van/wgens				
Notariskantoor Lindeijer / verkoop Edisonweg aan Friesland Campina	200.082	0	200.082	0
Provincie Drenthe / bijdrage Culturele Alliantie	5.722	12.722	5.722	12.722
Rijk / Gelden Participatiebudget	37.193	0	37.193	0
Provincie Drenthe/Bijdrage Klimaatcontract	5.171	0	5.171	0
Rijk / bijdrage beveiliging joodse instellingen	0	37.500	0	37.500
Provincie Drenthe / bijdrage buurtsportcoaches	0	18.750	0	18.750
VNG / niet bestede bijdrage VNG ondersteuningsprogramma Energie	0	65.664	0	65.664
Totaal	248.173	134.636	248.173	134.636

Overzicht van gewaarborgde geldleningen 2014

x € 1.000

Jaar	Naam	Oorspr. Hoofdsom	Rente	Saldo 1-1-2014	Saldo 31-12-2014
1977	St. Actium te Assen	59	4,35%	20	14
1990	St. Openbare Bibliotheek Midden-Drenthe	158	6,10%	77	68

1998	St. Interzorg Nederland	681	4,69%	170	136
1998	St. Interzorg Nederland	2.496	5,02%	2.240	2.215
2003	Woonservice Drenthe (Westerbork)	4.500	3,96%	0	0
2003	Woonservice Drenthe (Ex. Stroomdal)	2.500	4,24%	1.000	749
Totaal		10.393		3.507	3.182

De niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden:

Het leasecontract van ons wagenpark loopt tot 1 januari 2018, hiervoor is nog 3 jaar € 18.461 verschuldigd. in totaal dus € 55.383.

Bezoldiging topfunctionarissen

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente Midden-Drenthe van toepassing zijnde regelgeving: het algemeen WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2014 voor gemeente Midden-Drenthe is € 230.474. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	A. Pruntel	C.J. Onderwater
Functie(s)	gemeentesecretaris	griffier
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	-	-
Bezoldiging		
Beloning	94.172	79.683
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	21.361	17.237
Totaal bezoldiging	115.533	96.920
Toepasselijk WNT-maximum	230.474	230.474

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2014 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2014 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Overzicht van baten en lasten

Het onderdeel programmaverantwoording van het jaarverslag verschaft informatie over activiteiten en resultaten die in 2014 verricht c.q. behaald zijn op de diverse beleidsterreinen.

In het overzicht van baten en lasten maken we inzichtelijk wat de geraamde en de werkelijke lasten en baten van de activiteiten in 2014 zijn geweest.

Na het overzicht van baten en lasten met een korte toelichting op het resultaat, volgt de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Totalen per Programma	Begroting 2014 primitief		Begroting 2014 incl. wijz.		Rekening 2014		Saldo
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Burger en Bestuur	2.627	511	2.689	505	2.703	541	2.162
Werk en inkomen	18.689	14.712	18.556	14.709	17.257	13.379	3.878
Veiligheid	2.222	47	2.406	47	2.133	58	2.075
Onderwijs en Jeugd	4.730	115	4.811	121	4.020	308	3.712
Bouwen, wonen en milieu	11.860	9.884	12.081	9.645	11.804	9.801	2.002
Openbare Ruimte	8.393	529	8.847	379	8.093	412	7.681
Vrije tijd	4.982	982	5.103	979	5.009	900	4.109
Zorg en Welzijn	11.004	808	10.491	836	10.060	892	9.168

Specificatie algemene middelen	Begroting 2014 primitief		Begroting 2014 incl. wijz.		Rekening 2014		Saldo
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Lokale middelen	-304	7.321	-1.523	6.899	-632	6.803	-7.435
Onvoorzien	50	0	0	0	0	0	0
Algemene uitkering uit gemeentefonds	0	32.173	0	31.957	0	31.860	-31.860
Heffing invordering gemeentelijke belastingen	388	46	388	46	390	53	337
bedrijfsvoering	2.436	5	2.475	5	2.380	3	2.378
Dividend	81	336	81	539	61	550	-489
Uitvoering WOZ	686	0	686	0	641	0	641
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	67.846	67.469	67.091	66.666	63.918	65.560	-1.643
Mutaties reserves	1.813	2.190	4.188	4.614	4.315	4.418	-103
Gerealiseerde resultaat	69.659	69.659	71.280	71.280	68.233	69.979	-1.746

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015							
OCW	D9	Onderwijsachterstandenb eleid 2011-2015 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicatonummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatonummer: D9 / 04	
		Gemeenten	€ 177.230	€ 0	€ 12.770	€ 0	
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatonummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatonummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatonummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatonummer: E27B / 05
			1 201201487-00340958/67001	€ 2.915	€ 11.660		
			2 201300615-00386644/68094	€ 297	€ 1.188		
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 10
			1 201201487-00340958/67001	€ 117.511	€ 470.045		Ja
			2 201300615-00386644/68094	€ 297	€ 1.188		Nee

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
Building a better
working world

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015								
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02				
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T- 1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T- 1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03			
			1,00	Nee				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 5.497.256	€ 120.721	€ 325.680	€ 0	€ 86.024	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10		

Ter identificatie

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY
Building a better
working world

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015								
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014	€ 37.126	€ 0	€ 0	Ja		
			Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatonummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 06
			€ 125.146	€ 216.000	€ 67.176	€ 78.876	€ 62.186	€ 0
SZW	G5	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatonummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatonummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen					
			Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering					
			Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07					
			Aard controle D1 Indicatonummer: G5 / 01					
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)	931					
			Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Aard controle R Indicatonummer: G5 / 02	Aard controle R Indicatonummer: G5 / 03	Aard controle R Indicatonummer: G5 / 04	Aard controle R Indicatonummer: G5 / 05	Aard controle R Indicatonummer: G5 / 06	De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G5 / 07
			€ 811.723	€ 111.716	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
 Building a better working world

Gemeente Midden-Drenthe Accountantsverslag 2014

Rapportage aan de gemeenteraad

Building a better
working world

Gemeenteraad van gemeente Midden-Drenthe
Postbus 23
9410 AA BEILEN

Groningen, 5 juni 2015

MLLU-9X5D95/RW/mb

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Midden-Drenthe.

Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ Uitkomsten jaarrekeningcontrole.
- ▶ Kwaliteit beheersorganisatie.
- ▶ Wensen en aandachtspunten.
- ▶ Onafhankelijkheid en controleproces.

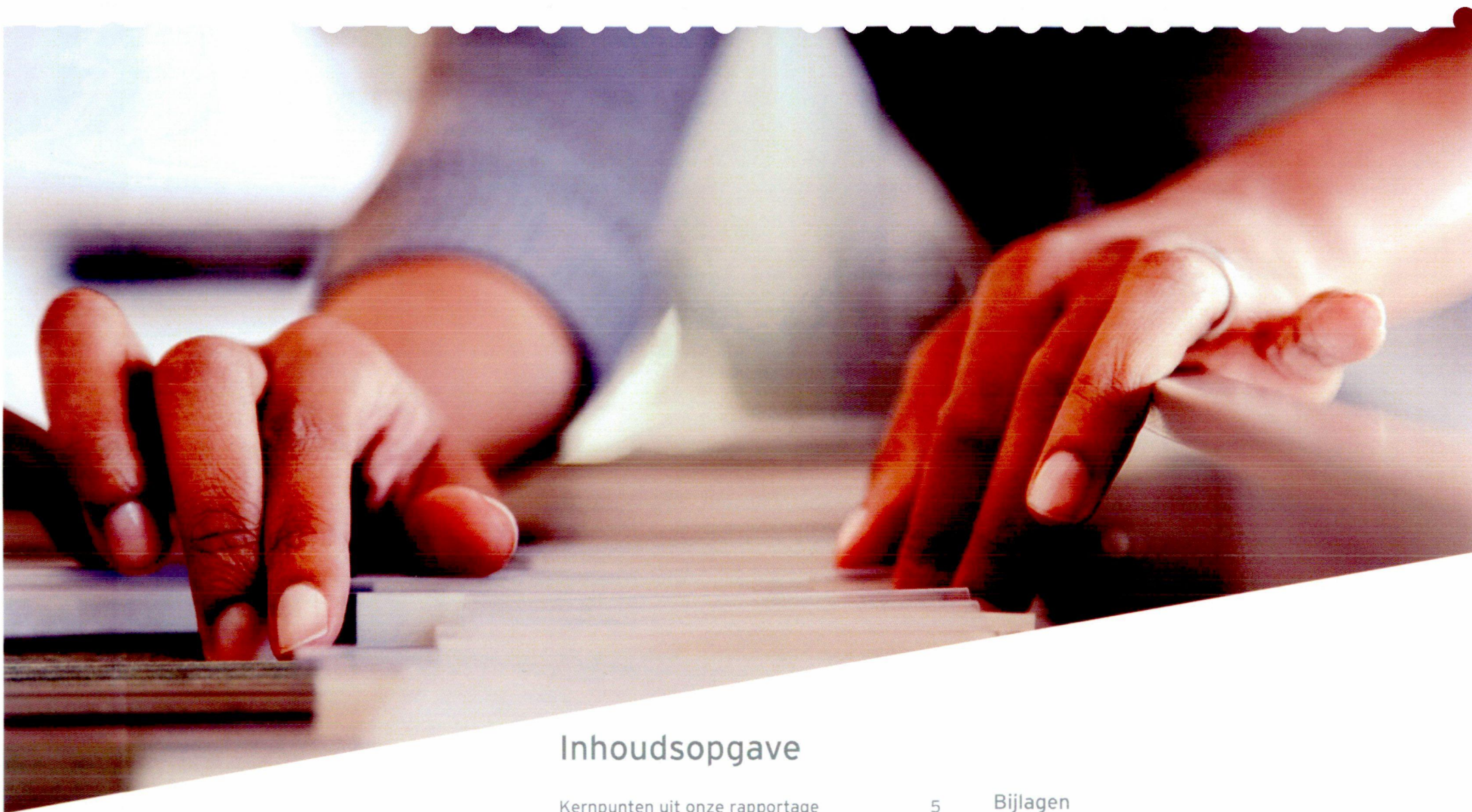
Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van gemeente Midden-Drenthe. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 30 april 2015 besproken met de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van gemeente Midden-Drenthe.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.T.H. Wortelboer RA

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage

5

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

8

Kwaliteit beheersorganisatie

18

Bijlagen

1 Onafhankelijkheid en controleproces

2 SiSa-bijlage

3 Actuele ontwikkelingen

Kernpunten

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Goedkeurende controleverklaring	Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening 2014 van gemeente Midden-Drenthe een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.
	De jaarrekening is getrouw	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2014 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van gemeente Midden-Drenthe.
	De jaarrekening is rechtmatig	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot rechtmatigheid betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2014 in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving.
	Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de <i>Nota verwachtingen accountantscontrole 2014</i> . Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de navolgende specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
	Onze visie op 2015	Naast onze certificerende functie hebben wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, u het afgelopen jaar over tal van onderwerpen geïnformeerd. Voor het komende jaar vinden wij het belangrijk dat gemeente Midden-Drenthe prioriteit geeft aan de volgende onderwerpen c.q. adviezen:
	Bezuinigingsopgave blijft mede door externe ontwikkelingen een belangrijk aandachtspunt	Uw huidige meerjarenbegroting in de begroting 2015 laat meerjarig een tekort zien van € 3 miljoen tot en met 2018 en daar bovenop nog eens € 1,3 miljoen in het kader van de decentralisaties waarvoor in 2015 incidenteel dekking wordt gezocht vanuit de inzet van de C-reserve. In de jaarrekening wordt uitgegaan van een structurele bezuinigingsopgave van € 4,3 miljoen tot en met 2018. Deze opgave acht u echter ook nog onzeker gezien alle ontwikkelingen binnen de transities en de verdeling van het gemeentefonds. In het verleden heeft uw gemeente op een vrij praktische wijze invulling gegeven aan de bezuinigingen. Toch kan niet worden ontkend dat het realiseren van de bezuinigingen en het vinden van bezuinigingsmogelijkheden steeds moeilijker wordt. Een belangrijk risico hierbij zijn de gevolgen van nieuwe verdeelmodellen voor de decentralisaties vanaf 2016. Deze modellen zijn nog steeds in ontwikkeling. De voorlopige uitkomsten zijn fors negatief en blijven daarmee ook een belangrijk aandachtspunt in het verdere bezuinigingstraject.

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Beheersing en verantwoording decentralisatie blijft belangrijk	Op 1 januari 2015 zijn de decentralisaties in het sociale domein van kracht geworden. In onze management letter hebben wij verslag gedaan van de voortgang en voorbereidingen die getroffen werden om per 1 januari 2015 transitieproof te zijn. In de komende periode is het met name van belang om de beheersing van en verantwoording over de decentralisaties in te bedden in de organisatie. Dit geldt niet alleen voor de financiële kant van de decentralisaties, maar eveneens voor de rechtmatige uitvoering. Een mogelijke waardevolle vervolgstap hierin zou kunnen zijn om in plaats van het najaar al in de zomer van 2015 een nulmeting bij u uit te voeren om de impact van deze nieuwe wet- en regelgeving en geldstromen op de bedrijfsvoering en de rechtmatigheidscontrole te toetsen.
	Verbetering beheersing sociale zaken nu met name verder borgen in de organisatie	Zoals gerapporteerd in onze managementletter, heeft in 2014 uw gemeente de focus gelegd op het constateren en herstellen van fouten binnen het samenlevingsproces zodat uiteindelijk de bijstandsgerechtigden de juiste uitkering ontvangen over 2014. Door het detecteren van fouten en het vervolgens herstellen hiervan, resteert uiteindelijk een lagere foutscore op het samenlevingsproces dan in 2013. Wij constateren dat voor de nieuwe aanvragen van uitkeringen in 2014 gedurende het gehele jaar nog fouten worden geconstateerd. Dit benadrukt naar onze mening temeer dat de kwaliteit van de interne beheersing een belangrijk aandachtspunt is. De vervolgstappen in de verbetering hiervan zal zich vervolgens moeten richten op het voorkomen van fouten door het verbeteren van de achterliggende werkprocessen. Wij zijn van mening dat uw gemeente de juiste stappen heeft gezet en zien ook de vervolgstappen met vertrouwen tegemoet.

Uitkomsten
jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Controleverklaring

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2014 van gemeente Midden-Drenthe te verstrekken. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten*.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2014. Op grond van ons onderzoek hebben wij geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2014 van uw gemeente geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat de raad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Controleverschillen blijven binnen goedkeuringstoleranties

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de belangrijkste ongecorrigeerde verschillen naar aanleiding van onze uitgevoerde controle. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Deze verschillen blijven binnen de goedkeuringstoleranties. Dit betekent dat wij een goedkeurende controleverklaring kunnen verstrekken.

Ongecorrigeerde verschillen			
Post/omschrijving van de toelichting	Fouten (in euro's)	Onzekerheden (in euro's)	Verwijzing
Getrouwheid			
Rechtmatigheid			
Rechtmatigheidsbevindingen sociale zaken	90.000	2.500	Zie pagina 10
Onzekerheden aanbestedingen als gevolg van onvolledige dossiervorming	401.000	192.000	Zie pagina 10
Totaal	491.000	194.500	
Tolerantie	682.000	2.047.000	

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Rechtmatigheidsbevindingen sociale zaken

Zoals in onze managementletter aan u gerapporteerd heeft uw gemeente in 2014 de focus gelegd op het constateren en herstellen van fouten binnen het samenlevingsproces zodat uiteindelijk de bijstandsgerechtigden de juiste uitkering ontvangen over 2014. Door het detecteren van fouten en het vervolgens herstellen hiervan, resteert uiteindelijk een lagere foutscore op het samenlevingsproces dan in 2013.

Al deze inspanningen hebben ertoe geleid dat de foutscore 2014 lager is dan in 2013. Dit is met name het resultaat van een forse uitbreiding van het aantal gecontroleerde dossiers en het tijdig(er) herstellen van de geconstateerde fouten. Bij de interne controle op de uitkeringendossiers zijn over geheel 2014 bijna 1.000 dossiers gecontroleerd.

Uiteindelijk resulteren alle werkzaamheden in een geëxtrapoleerd fout van € 86.000 en een onzekerheid van € 2.000. Tezamen met de geïsoleerde fouten en onzekerheden naar de totale massa van circa € 5 miljoen aan uitkeringslasten leidt dit tot een rechtmatigheidsfout van € 90.000 en een onzekerheid van € 2.500. De uitkomsten zijn daarmee fors lager dan voorgaand jaar (fout: € 122.000,- en onzeker € 577.000,-). Wij hebben als onderdeel van onze controle een uitgebreide controle uitgevoerd op de gecontroleerde dossiers.

Wij constateren dat voor de nieuwe aanvragen van uitkeringen in 2014 gedurende het gehele jaar nog fouten worden geconstateerd. Dit benadrukt naar onze mening temeer dat de kwaliteit van de interne beheersing een belangrijk aandachtspunt is. De vervolgstappen in de verbetering hiervan zal zich vervolgens moeten richten op het voorkomen van fouten door het verbeteren van de achterliggende werkprocessen. Dit vergt een langdurigere inspanning en zal tijd nodig hebben om volledig geïmplementeerd te zijn in de reguliere processen.

Rechtmatigheidsbevindingen ten aanzien van aanbestedingen

Voor het boekjaar 2014 zijn vijftien aanbestedingsdossiers gecontroleerd om de rechtmatigheid van aanbestedingen te controleren. Hierbij is getoetst of aanbesteding plaats heeft gevonden conform de van toepassing zijnde wet- en regelgeving (in casu Europese aanbestedingsregels en/of het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid van gemeente Midden-Drenthe). Oorspronkelijk is in drie gevallen geconstateerd dat het dossier niet alle stukken bevatte om een gegronde uitspraak te kunnen doen over de rechtmatigheid. Op grond van deze constatering hebben wij ook onze eerste rapportage aan gemeente Midden-Drenthe verstrekt.

Uiteindelijk is voor één dossier alsnog de benodigde stukken achterhaald op basis waarvan de rechtmatigheid van aanbesteding is vastgesteld. Voor een ander contract is op basis van de achterhaalde dossierstukken vast komen te staan dat dit contract zonder aanbesteding voor het jaar 2014 is voortgezet. Dit contract had op grond van de geldende wet- en regelgeving wel opnieuw aanbesteed moeten worden en omdat dit niet heeft plaatsgevonden, telt de jaarlast van dit contract ad € 192.000 als rechtmatigheidsfout mee in ons oordeel.

Voor het derde dossier geldt dat vanwege de onvolledigheid van het inkoop/aanbestedingsdossier niet kan worden vastgesteld of dit contract rechtmatig is aanbesteed en merken wij dit als een onzekerheid aan. De jaarlast van dit contract bedraagt € 92.000.

Geëxtrapoleerd naar de totale massa leidt dit tot een totale fout van € 401.000 en een totale onzekerheid van € 192.000. Dit bedrag is opgenomen als rechtmatigheidsbevindingen in de tabel met bevindingen.

Conclusie van de controle

Onze analyse van het resultaat 2014

Voordelig resultaat nader besproken

Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2014 bedraagt ruim € 1,7 miljoen voordelig. In de voorjaarsnota is al een positief resultaat verwerkt van € 0,6 miljoen en in de najaarsnota een bedrag van € 0,1 miljoen. Evenals voorgaande jaren is eind van het jaar een voorstel tot budgetoverheveling gedaan, welke voor 2014 uitkomt op een bedrag van € 1,3 miljoen.

Het resultaat over 2014 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijzigingen	Rekening 2014	Afwijking
Totale lasten	67.091	63.918	(3.173)
Totale baten	66.666	65.560	(1.106)
Resultaat vóór bestemming	(425)	1.642	2.067
Mutaties in reserve	425	103	(322)
Resultaat na bestemming (voor budgetoverheveling)	-	1.745	1.745

Bedragen x € 1.000	Voordelen	Nadelen
WMO	440	
Niet bestede incidentele bestedingsruimte	402	
Lagere kapitaalslasten	339	
Jeugdgezondheidszorg	169	
Participatiebudget	133	
Lagere algemene uitkering		143
Overige per saldo	405	

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de afwijkingen ten opzichte van de najaarsnota deels worden veroorzaakt door externe factoren, maar dat daarnaast een aantal afwijkingen te voorspellen waren en een repeterend karakter hebben. Met name de afwijkingen ten aanzien van de WMO en kapitaalslasten zijn naar onze mening voorbeelden van afwijkingen welke in een eerder stadium al onderkend hadden kunnen worden. Op dit punt zou gemeente Midden-Drenthe naar onze mening haar begrotingsbeheer nog verder kunnen verbeteren. Voor een meer gedetailleerde analyse van het rekeningresultaat verwijzen wij naar de jaarrekening en het jaarverslag.

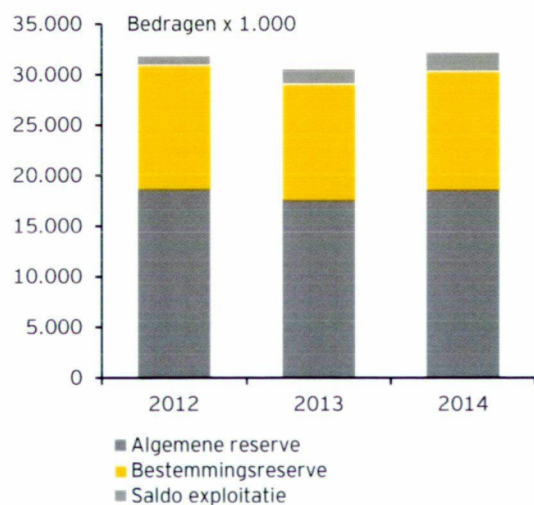
Conclusie van de controle

Onze analyse van de financiële positie

Analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Het eigen vermogen, inclusief het resultaat na bestemming, bedraagt per jaareinde 2014 volgens de jaarrekening ruim € 32 miljoen en heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld:

Van de totale reserves ter hoogte van € 32 miljoen is € 18,7 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2013 gestegen met € 1,6 miljoen. Deze stijging is hoofdzakelijk het gevolg van het positieve exploitatieresultaat van 2013, welke ten gunste van de reserves zijn gebracht.

Weerstandsvermogen

Risicomanagement stelt organisaties in staat om op basis van een gestructureerde aanpak risico's vooraf proactief te beheersen in plaats van ad hoc achteraf. Wij zien bij veel gemeenten ontwikkelingen op dit gebied vanwege het toenemende risicoprofiel van gemeenten. In 2014 is onderzoek gedaan naar de methodiek van risicomanagement en zijn stappen gezet om een nieuwe nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement op te stellen. De eerste versie hiervan is gereed en is door de gemeenteraad behandeld. Verwachting is dat deze nieuwe nota voor het eerst zal worden toegepast bij de begroting 2016.

In de paragraaf weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit bepaald op € 15,9 miljoen. Hierin wordt meegenomen het vrij besteedbare deel van de algemene reserve, een deel van de bestemmingsreserve investeringen, onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en een PM voor de stille reserves. Er is geen nadere toelichting gegeven hoe dit bedrag tot stand is gekomen. Wij raden u aan te overwegen de totstandkoming van dit bedrag in uw jaarverslag op te nemen.

De risico's in de paragraaf weerstandsvermogen zijn vrij algemeen geformuleerd en niet nader gekwantificeerd. Hierdoor is er onvoldoende inzicht in hoe de omvang van de risico's zich verhoudt tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarnaast zijn we van mening dat de geïnventariseerde risico's vrij algemeen van aard zijn en wellicht aanvulling behoeven (u kunt hierbij denken aan het expliciet benoemen van risico's binnen de grondexploitatie). Wij verwachten dat met de toepassing van de nieuwe methodiek voor risicomanagement de kwaliteit van de paragraaf weerstandsvermogen wordt verbeterd door onder andere de risico's nader te kwantificeren en de uitkomsten hiervan af te zetten tegen de weerstandscapaciteit.

Conclusie van de controle

Onze analyse van uw financiële positie en de belangrijkste schattingen

Naleving vereisten schatkistbankieren

Met ingang van 15 december 2013 is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd voor provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen en opgenomen in de wet Financiering decentrale overheden (Fido). In de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden zijn de verplichtingen nader uitgewerkt. Op grond van het verplicht schatkistbankieren dient de gemeente alle (tijdelijk) overtollige middelen aan te houden op een rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Voor de lang uitgezette gelden (van vóór 12 juni 2012) geldt een overgangsregeling: deze middelen mogen tot einde looptijd blijven uitstaan en zullen pas bij vrijval onder het verplicht schatkistbankieren vallen.

In de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden is opgenomen dat het toegestaan is om een bepaald bedrag buiten de schatkist aan te houden. Dit drempelbedrag betreft 0,75% (tot € 500 miljoen; daarboven 0,20%) van het begrotingstotaal en bedraagt voor gemeente Midden-Drenthe voor 2014 ruim € 500.000. Gerekend over een heel kwartaal mag het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger zijn dan het drempelbedrag.

Uit een interne analyse van de gemeente is gebleken dat dit drempelbedrag gedurende 2014 is overschreden met circa € 707.000. Hoewel hiermee formeel gezien sprake is van een (materiële) rechtmatigheidsfout zijn de financiële consequenties naar verwachting gering. Het Rijk kan maximaal een boete opleggen van de daggeldrente, vermeerderd met een opslag van 100 basispunten. Dit betekent dat, mocht het Rijk een boete wensen op te leggen, deze naar onze inschatting maximaal € 2.500,- zal bedragen. Om deze reden hebben wij deze onrechtmatigheid niet opgenomen in ons overzicht met controleverschillen.

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakte inschattingen en waarderingsgrondslagen.

Conclusie van de controle

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Waardering grondexploitaties

Landelijk is veel aandacht voor de waardering van de grondposities. Grondexploitaties komen veel in het nieuws door het hoge risicoprofiel van veel projecten. Gemeente Midden-Drenthe besteedt intern zorgvuldig aandacht aan een adequate interne beheersing. Intern wordt het hoge risicoprofiel ook onderkend en benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen. In onze controle besteden wij veel aandacht aan de waardering van de grondposities, vanwege de grote mate van schattingselementen. In deze paragraaf gaan wij in op onze bevindingen en aandachtspunten naar aanleiding van onze controle.

Uw grondposities geven het volgende beeld:

Bedragen x € 1 miljoen	31 december 2014	31 december 2013
Niet in exploitatie genomen gronden	14,8	14,7
Onderhanden werk (gronden in exploitatie)	2,4	3,0
Onderhanden werk (projecten in uitvoering)	-	-
Totaal	17,2	17,7

Herbeoordeling van de grondexploitatieprojecten uitgevoerd door gemeente Midden-Drenthe

Evenals voorgaand jaar heeft gemeente Midden-Drenthe aan het einde van het boekjaar een herbeoordeling van de grondexploitatieprojecten uitgevoerd. Hierbij zijn de uitgangspunten van de projecten opnieuw tegen het licht gehouden en zijn recente besluitvormingen over onder andere het grondprijzenbeleid en de bindingseisen meegenomen in deze beoordeling. Begin april 2015 is hierover een advies richting het college uitgebracht, waarin alle projecten worden behandeld. Naar aanleiding van dit advies is een voorziening getroffen voor een bedrag van ongeveer € 62.000.

Deze aanvullende voorziening in 2014 komt met name voort uit het opschuiven van de kavelf Verkopen in de tijd, waardoor een extra renteverlies optreedt door latere realisatie van verkoopopbrengsten.

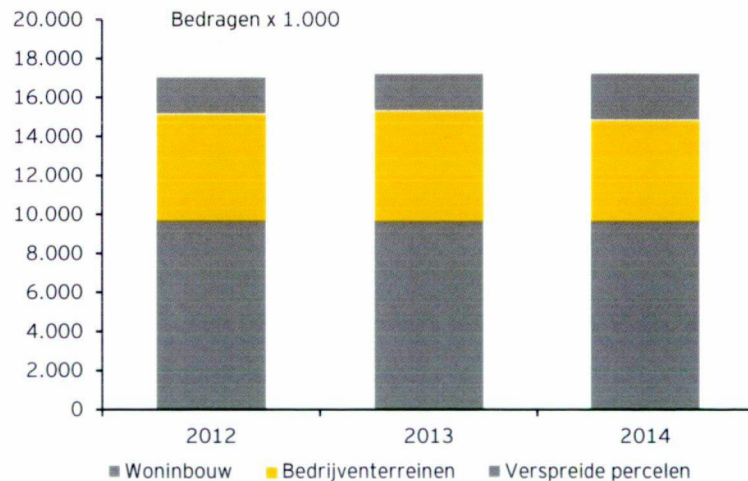
Voor het project Leemdijk Noord geldt dat nog steeds wordt uitgegaan van het alternatieve scenario voor de realisatie van een zonnepanelenpark op deze locatie. Met dit alternatief zou gemeente Midden-Drenthe pacht opbrengsten realiseren. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden, waardoor er nog een onzekerheid resteert in de huidige waardering van dit project. Deze onzekerheid bedraagt maximaal € 280.000 (verschil tussen agrarische waarde en gecorrigeerde boekwaarde). Dit verschil is door gemeente Midden-Drenthe toegelicht in de jaarrekening. Op grond van deze toelichting kunnen wij in stemmen met de huidige waardering in de jaarrekening. Wij hebben de uitkomsten van deze herbeoordeling besproken met gemeente Midden-Drenthe en deze informatie gebruikt voor de controle en beoordeling van de waardering van de grondexploitatieprojecten in de jaarrekening 2014.

Conclusie van de controle

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Hoge ambities bedrijventerreinen vormen nog een reëel risico

Voor de beoordeling van de waardering van de bedrijventerreinen hebben we gekeken naar de door het management gehanteerde uitgangspunten ten aanzien van de verkoopverwachtingen. Het gemiddelde verkooptempo voor bedrijventerreinen ligt op circa 1,8 hectare per jaar. Met enkele uitschieters tot boven de 2 hectare per jaar is het uitgiftetempo nog aanzienlijk ambitieus.

Het project Ossenbroeken II kent met een nog uit te geven oppervlakte van 10 hectare nog de hoogste bijdrage aan het uit te geven aantal hectares bedrijventerrein. Voor dit project heeft gemeente Midden-Drenthe in 2013 een extern bureau gevraagd onderzoek te doen naar de marktvraag. Het externe onderzoek is in december 2013 afgerond. Op grond van het onderzoek ligt de lokale behoefte van bedrijventerreinen voor de periode 2014 en 2020 maximaal tussen de 10 tot 15 hectare.

Eveneens wordt in het rapport rekening gehouden met eenzelfde vraag voor de periode 2020 tot en met 2025/2030. Hierbij wordt gelijktijdig geconcludeerd dat de verwachte uitgifte eerder aan de onderkant dan aan de bovenkant van de bandbreedte ligt. Het totale aanbod van gemeente Midden-Drenthe ligt in diezelfde periode rond de 14 hectare. Hierbij moet echter worden opgemerkt dat voor de periode 2020 tot en met 2025 nauwelijks meer aanbod is geraamd door gemeente Midden-Drenthe (totaal nog 0,2 ha.). Met gemeente Midden-Drenthe hebben wij gesproken over deze ramingen. Gemeente Midden-Drenthe geeft aan zich te herkennen in het uitgevoerde onderzoek en is zich bewust van het overaanbod. De gemeente is van mening dat bepaalde ontwikkelingen binnen de gemeente zullen gaan bijdragen aan een hogere realisatie van verkopen, waarmee in het onderzoek geen rekening is gehouden. Daarnaast geldt dat als gekeken wordt naar de geraamde uitgifte in de periode tot en met 2025 dat deze nagenoeg nihil is. Het marktonderzoek gaat uit van een gelijkblijvend vraagniveau in deze periode. Hierdoor wordt het mogelijk geacht dat verkopen in een later stadium alsnog passen binnen de vraag. Gezien de huidige buffers binnen onder andere het project Ossebroeken zou een dergelijke vertraging opgevangen kunnen worden binnen de huidige boekwaarde. Een afwaardering lijkt daarom ook niet aan de orde.

Wij stemmen in met de huidige waardering

Evenals voorgaand jaar constateren wij dat de waardering van de bedrijventerreinen gezien het uitgiftetempo ambitieus is. Ten opzichte van voorgaand jaar heeft gemeente Midden-Drenthe haar inschattingen onderbouwd met externe onderzoek. Daarnaast is het verkooptempo ten opzichte van voorgaand jaar getemperd. Deze punten in overweging nemend zijn wij van mening dat de grondexploitaties juist zijn gewaardeerd in de jaarrekening.

Conclusie van de controle

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Voldaan aan Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de navolgende specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 2 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

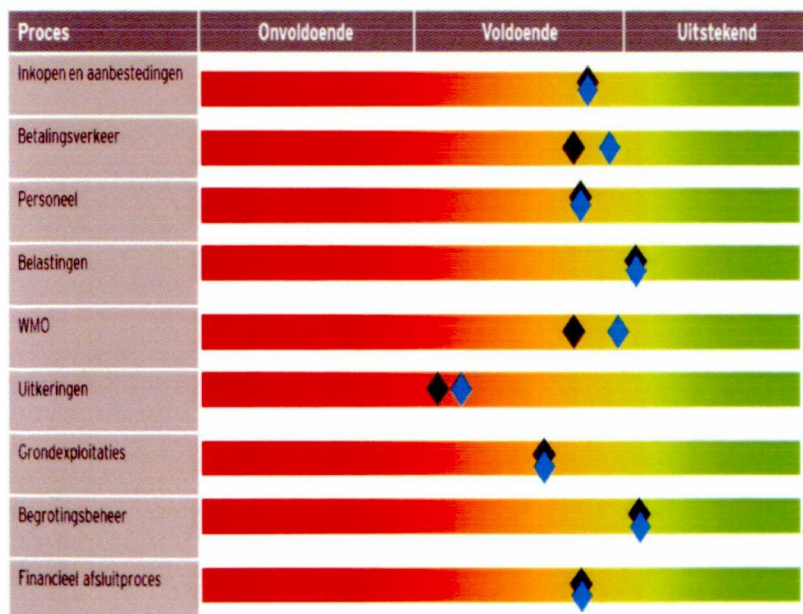
Interne beheersmaatregelen

Uw interne beheersing

Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten. Ons doel is derhalve niet om een oordeel over de effectiviteit van de algehele interne beheersing te geven.

Wij concluderen dat de beheersorganisatie vanuit het perspectief van de accountant, voldoende is. Onze bevindingen ter zake hebben wij u separaat gerapporteerd in onze managementletter d.d. 14 januari 2014.

Onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole hebben niet geleid tot andere inzichten over de interne beheersing bij gemeente Midden-Drenthe. Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen van onze beoordeling van uw processen bij de interim-controle.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Positie verbijzonderde interne controle

Er gelden verscherpte accountancyregels om te mogen steunen op de verbijzonderde interne controle van gemeenten.

U heeft geen aparte interne controleafdeling die belast is met de verbijzonderde interne controle. De feitelijke uitvoering van de verbijzonderde controle is neergelegd bij de verantwoordelijk afdelingen. U heeft voor deze invulling gekozen, om de afdelingen meer bewust te maken van het belang van het uitvoeren van interne controle en dat bij bevindingen tijdig actie wordt ondernomen. De regelgeving voor het gebruik maken van de werkzaamheden van de interne controle afdeling is aangescherpt en verduidelijkt. De aanscherping heeft betrekking op de objectiviteit, deskundigheid, een systematische en gedisciplineerde benadering. Met daarnaast een proces van kwaliteitsbeheersing van de interne controlefunctie. Omdat de uitvoerende afdelingen de verbijzonderde interne controles uitvoeren en niet een afdeling die niet inhoudelijk bij het uitgevoerde werk betrokken is, kunnen wij niet volledig steunen op de door de organisatie uitgevoerde verbijzonderde interne controle. Dit betekent dat wijzelf aanvullende werkzaamheden hebben uitgevoerd om zekerheid te verkrijgen over de rechtmatigheid van verrichte handelingen. Wij zijn van mening dat de huidige inrichting van de interne controlefunctie passend is voor een gemeente van de omvang van Midden-Drenthe.

Rechtmatigheidsbeheer

Begrotingsoverschrijdingen zijn adequaat toegelicht

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Wij zijn van mening dat het college de overschrijdingen in de toelichting op de staat van baten en lasten adequaat heeft toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.

Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen goed te keuren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2014. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Geen bevindingen inzake misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Kwaliteit beheersorganisatie

Rechtmatigheidsbeheer

Welke formele rechtmatigheidsfouten moeten wij nog rapporteren

Een formele rechtmatigheidsfout doet zich voor op het moment dat bij bepaalde handelingen wordt afgeweken van de geldende interne en externe wet- en regelgeving, die echter geen financiële consequenties hebben die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten worden gebracht. Een formele fout zijn wij wel verplicht te melden in ons accountantsverslag, maar wordt niet gekwalificeerd als een rechtmatigheidsfout voor het accountantsoordeel.

Vanuit de interne rechtmatigheidscontrole is binnen het personeelsproces geconstateerd dat in een aantal gevallen besluiten niet door de juiste personen zijn geautoriseerd/ondertekend. Deze personen waren hiertoe volgens het mandaatbesluit niet gerechtigd. Daarnaast is geconstateerd dat de personeelsdossiers in een aantal gevallen niet volledig waren.

Binnen het inkoopproces is in een aantal gevallen geconstateerd dat inkoopfacturen niet conform de budgethouders regeling zijn geautoriseerd. Uit nader onderzoek is gebleken dat deze personen wel bevoegd zijn om hiervoor te tekenen, echter dat de budgethouders regeling niet (tijdig) is aangepast. Wij adviseren gemeente Midden-Drenthe hiervoor frequenter aandacht te hebben.

Vanuit de interne controle op het verstrekken van startersleningen is geconstateerd dat de dossiers van gemeente Midden-Drenthe onvoldoende documentatie bevatten om de rechtmatige verstrekking van startersleningen achteraf vast te kunnen stellen. Gezien de hoogte van het bedrag hebben wij hiervoor geen financiële fout/onzekerheid opgenomen. Wij adviseren de gemeente echter wel om hiervoor verscherpt aandacht te hebben.

Ten aanzien van het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid van gemeente Midden-Drenthe constateren wij dat de drempelbedragen voor aanbestedingen afwijken van de bepalingen vanuit de gids proportionaliteit. De gehanteerde drempelbedragen in uw interne beleid zijn hoger dan de vanuit de gids proportionaliteit voorgeschreven drempelbedragen. Conform de uitspraak van de commissie BBV kunnen in beginsel alleen aanbestedingen boven de Europese aanbestedingsgrenzen in aanmerking komen voor een rechtmatigheidsfout. Echter, het kan zijn dat het interne aanbestedingsbeleid van de gemeente door de gemeenteraad is vastgesteld, dan wel door de gemeenteraad in het normenkader is opgenomen. In dat geval kunnen ook aanbestedingen onder de Europese aanbestedingsgrenzen tot rechtmatigheidsfouten die tellen voor de controleverklaring ontstaan. Een afwijking van de interne drempelbedragen van de gids proportionaliteit achten wij daarom toegestaan, echter adviseren wij gemeente Midden-Drenthe te overwegen om de drempelbedragen te harmoniseren met de gids proportionaliteit.

In de wet Fido (Financiering decentrale overheden) zijn regels opgenomen die de risico's voor de gemeenten moeten beperken bij het lenen en beleggen van gelden. Eén van de beperkingen die de Wet Fido kent is het zogeheten kasgeldlimiet, wat bedoeld is om het renterisico van korte financieringen te beperken door dit te maximeren op een vast percentage (8,5%) van de totale lasten. In 2014 werd deze grens (ad € 6 miljoen) voor drie kwartalen overschreden met gemiddeld circa € 3,4 miljoen. Deze overschrijding was een bewuste keuze, omdat financiering met kortlopende leningen een lager rentepercentage heeft. Een overschrijding van het kasgeldlimiet is een formele onrechtmatigheid, echter omdat hieraan geen (directe) financiële gevolgen zijn verbonden, weegt deze onrechtmatigheid niet mee in ons oordeel.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

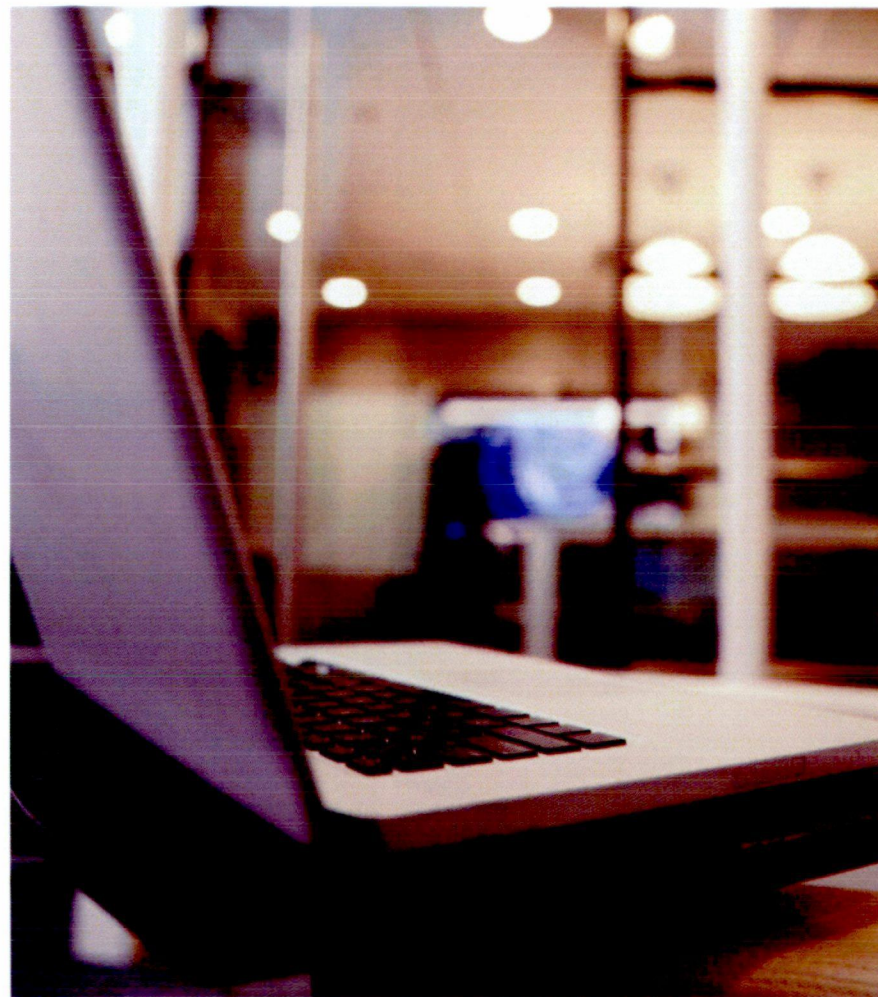
Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen van gemeente Midden-Drenthe.

Uitkomsten geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- ▶ Langdurige betrokkenheid.
- ▶ Samenloop van dienstverlening.
- ▶ Geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorrotatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Impact nieuwe regels op relatie gemeente Midden-Drenthe en EY

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (sr) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ R.T.H. Wortelboer RA 2014.
- ▶ S. Veen MSc RA sinds 2012 (met ingang van 2014 als manager).

Dit betekent dat de termijn van zeven jaar niet is overschreden.

Indien een dergelijke situatie zicht voordoet brengen wij u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over interne overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is;
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Voor gemeente Midden-Drenthe hebben wij geen materiele non-assurance diensten uitgevoerd.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100.

Wij hebben in 2014 geen geschenken en giften ontvangen.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

EY en het controleteam zijn onafhankelijk van gemeente Midden-Drenthe

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van gemeente Midden-Drenthe.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van gemeente Midden-Drenthe gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem-en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en waar nodig ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. In onze controle hebben wij ondermeer aandacht geschonken aan significante risico's van een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude of van fouten.

Als onderdeel van onze controle hebben wij de opzet, bestaan en werking van de interne beheersing getoetst voorzover deze relevant is voor de controle. In onze controle passen wij een concept materialiteit (waaronder fouttolerantie) toe die gebaseerd is op voorgaand jaar (en de begroting van het boekjaar).

Op moment dat de conceptjaarrekening van het boekjaar beschikbaar is heroverwogen wij de concept-materialiteit en voeren gericht daarop werkzaamheden uit. In de afsluiting van onze controle evalueren wij op basis van de definitieve jaarrekening de materialiteit nogmaals om vast te stellen dat wij met afdoende diepgang onze controle verricht hebben.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Op 11 december 2014 is het normenkader vastgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 682.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 2,0 miljoen (3% van de lasten). Als de goedkeurings-tolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 75.000.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Kwaliteit uitgevoerde wettelijke controles

Onze controles en geregistreerde externe accountants zijn onderworpen aan het toezicht door de AFM. In het kader van haar inspecties evalueert de AFM systemen voor kwaliteitscontrole en beoordeelt zij geselecteerde controle-opdrachten.

In de kalenderjaren 2013 en 2014 heeft de AFM tien controledossiers uit 2012 van ons kantoor geïnspecteerd (waarvan drie dossiers samen met de PCAOB). Drie van de tien controles zijn door de AFM als "ontoereikend" geclassificeerd vanwege belangrijke tekortkomingen in de uitgevoerde werkzaamheden, te weten het niet verzamelen van adequaat en afdoende bewijsmateriaal met betrekking tot ten minste één essentieel controle-item. Het belangrijkste aspect van conclusies is dat er lering uit getrokken kan en moet worden om het risico op herhalingen in de toekomst te reduceren. Waarschijnlijk is de accountancy een van de meest complexe, zo niet de meest complexe vorm van professionele dienstverlening, gezien de regelgeving die op mondiaal en lokaal niveau op zowel cliënten als accountants van toepassing is. Op mondiaal niveau doet EY aanzienlijke investeringen om de methodologen, de instrumenten en de modellen voor controles up to date te houden en het gebruiksgemak ervan te verbeteren.

SiSa-bijlage

Bijlage 2

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2014 OAB	Geen	Geen	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Geen	Geen	n.v.t.
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) G1 gemeente 2014	Geen	Geen	n.v.t.
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) G1A totaal 2013	Geen	Geen	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering (WWB+WIJ+IOAW+IOAZ+levensonderhoud beginnende zelfstandigen Bbz 2004+WWIK G2 gemeente 2014)	Geen	Geen	n.v.t.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) G3 gemeente 2014	Geen	Geen	n.v.t.
G5	Wet Participatiebudget (WPB) G5 gemeente 2014	Geen	Geen	n.v.t.

Actuele ontwikkelingen

Bijlage 3

Invoering vennootschapsbelasting verplichting

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel "Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen" belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ("Vpb"). Gemeenten en hun Gemeenschappelijke Regelingen met rechtspersoonlijkheid worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven.

Hetzelfde geldt voor door Gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen. Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder BV's, NV's en coöperaties, worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten.

De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Ondernemingsactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016. Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages. Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000,-.

Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan.

Bij het ontstaan van Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-posities in toekomstige jaren en verdient dan ook serieuze aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen.

Wij adviseren de periode tot 1 januari 2016 te gebruiken om uw organisatie voor te bereiden op de aanstaande Vpb-plicht. De (financiële) impact op de organisatie kan worden bepaald door de verschillende ondernemingsactiviteiten in kaart te brengen en te inventariseren welke activiteiten mogelijk vrijgesteld zijn. Van belang is op basis van deze inventarisatie uiterlijk in het derde kwartaal 2015 tevens een inschatting te maken van de financiële impact voor het jaar 2016, zodat in de begroting 2016 en de Iv3 2016 de verwachte vennootschapsbelastinglast kan worden meegenomen. Daarnaast is essentieel dat de nieuwe fiscale regels en daarmee samenhangende verantwoordelijkheden tijdig in uw interne processen en administratie worden geïntegreerd en dat gewaarborgd wordt dat op het gebied van de Vpb voldoende kennis aanwezig is.

Ontwikkeling verbijzonderde interne controlefunctie

Externe ontwikkelingen vanuit zowel de commissie Depla als de accountantsorganisaties stimuleren het zelfstandig verantwoording afleggen over rechtmatig handelen en getrouw verantwoorden in de jaarrekening. En benadrukken daarmee het belang van een verbijzonderde interne controlefunctie.

De VNG en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) onderkennen het belang van een goede afstemming met betrekking tot de controle van de gemeentelijke jaarrekening. In dit kader zullen VNG en NBA gezamenlijk een brochure opstellen met een uitwerking van de voorwaarden en praktijkvoorbeelden voor zowel de accountant, als gemeenten, met specifieke aandacht voor minder grote gemeenten. Wij zijn als EY accountants betrokken bij de ontwikkeling van deze brochure.

Actuele ontwikkelingen

Bijlage 3

Met de VNG en het NBA onderkennen wij tevens het belang van een goede communicatie en een tijdige afstemming. In dit kader zullen wij op korte termijn - mede op basis van de dan beschikbare brochure - met de organisatie en het college van burgemeester en wethouders de kwaliteit en inrichting van de verbijzonderde interne controlefunctie, de eventuele verbetermogelijkheden en de mate waarin wij op basis van de verscherpte richtlijnen gebruik kunnen maken van de (uitkomsten van de) verrichte werkzaamheden door de verbijzonderde interne controlefunctie nader evalueren en bespreken.